

Ціна повернення ПДВ: імпорт електромобілів зменшився у 14 разів

Експерти припускають, що ринок стабілізується приблизно в середині року. З 1 січня 2026 року повернувся ПДВ при розмитненні автомобілів, і відразу ринок електроавтомобілів відреагував приголомшливим падінням імпорту. Обвал виглядає ще більш контрастно порівняно з ажіотажем грудня.

Динаміку першого місяця 2026 року проаналізували в Інституті досліджень авторинку. Експерти називають такий спад «класичним електричним похміллям», коли ринок перерозподіляє надлишки, отримані наприкінці попереднього року.

До України за січень імпортували лише 1374 вживаних електромобіля. Це на 94,5% менше за показник минулорічного грудня, що підтверджує найбільше падіння саме в цьому сегменті. Річне зниження становить 53,7%.

Імпортовано лише 864 нових авто. Сектор просів на 85,2%, хоча в річній динаміці ситуація більш обнадійлива – порівняно із січнем 2025 року перший місяць 2026-го продемонстрував приріст у 35,6%.

На цьому тлі найстабільнішим виглядає внутрішній ринок перепродажу електрокарів. За місяць було укладено 3553 угоди, що на 17% менше, ніж у грудні. Відносно цього самого періоду 2025 року приріст сегменту становив 105%, що може свідчити про сформованість вторинного ринку і його імунітет до ситуації на митниці.

Вирішальним чинником обвалу імпорту електрокарів стало повернення сплати ПДВ при розмитненні. Цією причиною можна пояснити й надзвичайну активність грудня – тоді всі, хто мав на меті купити електрокар, поспішали зробити це до 1 січня.

Падіння ринку у січні – це ще й ознака того, що ринок придивляється до нових правил гри. На імпортовані автомобілі очікує здорожчання мінімум на 20%. Як на це зреагують покупці й перевізники, стане зрозуміло в найближчі місяці.

Поки тривають митні гойдалки, вторинний ринок є своєрідним острівцем стабільності. Він не залежить від ПДВ, тож попит переключився на перепродаж авто всередині України. В Інституті зазначають, щорічний приріст у 105% по сегменту свідчить про переорієнтацію на внутрішній ресурс.

ПДВ є не єдиним фактором, що спричинив падіння ринку. Автовласники стали більш обережно ставитися до купівлі електрокарів через масштабні проблеми з енергопостачанням, аномальні зимові морози, а також зростання вартості заряджання автомобілів на ЕЗС.

«Гра в економію на електриці зараз працює лише для тих, хто має власну розетку з нічним тарифом. Для всіх інших – це математика з багатьма невідомими. Щоб повернути ринок до активності 2025 року, хоча б один із цих факторів має втратити свою гостроту, інакше «електричний бум» ризикує перетворитися на нішеву історію для власників приватних будинків», – наголосив автомобільний експерт Остап Новицький.

За попередніми оцінками експертів Інституту досліджень авторинку, просідання імпорту може фіксуватися ще в лютому й березні, поки у дилерів лишатимуться запаси електрокарів, завезених до 1 січня. Потім імпорт вимушено відновлюватиметься.

Попит в Україні нікуди не зник, що підтверджує приріст сегменту нових імпортованих авто порівняно з 2025 роком, а також неочікуване зростання внутрішнього ринку попри свята та новорічне затишшя. «Це підтверджує нашу тезу: скасування податкових пільг не вбило інтерес до «електричок», а просто змінило вектор.

Зараз покупці шукають вигоду всередині країни, вимиваючи запаси машин, які були ввезені за нульовим ПДВ. По суті, внутрішній ринок став тимчасовим демпфером, який стримує загальне зниження інтересу до сегменту», – зазначив голова Інституту досліджень авторинку Станіслав Бучацький.

Джерело: ЕкоПолітика

У Балтійському морі фіксують небачену раніше аномалію,- DW

За 150 років, що ведуться наукові спостереження, подібних відхилень не було.

Рівень води в Балтійському морі впав до мінімуму за всю історію спостережень, які ведуться з 1886 року. Про це пише DW з посиланням на Інститут досліджень Балтійського моря ім. Лейбніца (Німеччина).

Вчені констатували, що рівень води в Балтиці опустився на 67,4 см нижче багаторічного середнього показника. Таких значень не фіксувалося за всю історію наукових спостережень, тобто за останні 150 років. Підраховано, що море втратило близько 275 куб. км води, або більше 1% свого загального обсягу.

На думку фахівців, феномен пояснюється сильними східними вітрами, які вже кілька тижнів женуть воду в Атлантичний океан через західні протоки.

Даний процес вчені вважають в цілому корисним для Балтійського моря. За їх слова-

ми, вітер видув в Атлантику характерну для Балтики теплу слабосолону воду. І коли вітри вщухнуть, в зворотному напрямку хлине більш холодна і солоніша вода з високим вмістом кисню. Для біохімічного стану Балтійського моря це буде корисно, оскільки у воді стане менше мікробів, а умови життя для риб покращаться.

Як писав УНІАН, війна призвела до практично повного знищення унікального Срібляньського лісу на кордоні Луганської та Донецької областей в районі Кременної. Цей масив площею понад 30 тисяч гектарів посеред степової зони являв собою рідкісну екосистему з поєднанням північних і степових видів рослин і тварин, що сформувалася завдяки міжріччю Сіверського Донця, Жеребця і Червоної.

Джерело: УНІАН

Дослідники стурбовані: зміна клімату посилила руйнівні зливи та повені в Африці

У Мозамбіку цілі райони опинилися під водою, у Лімпопо, Мпумаланга та частині Зімбабве повені зруйнували дороги й мости.

Антропогенна зміна клімату суттєво посилює нещодавні зливи й повені, які накрили південь Африки, забравши життя понад 100 людей та змусивши більш як 300 тисяч осіб залишити свої домівки. Як пише The Independent, про це йдеться у новому дослідженні.

Відповідний аналіз провела міжнародна група World Weather Attribution, яка вивчала інтенсивні опади, що спричинили масштабні повені в Південно-Африканській Республіці, Мозамбіку та Зімбабве. За даними вчених, за десять днів у регіоні випала майже річна норма опадів.

Наслідком стали масштабні руйнування житла та інфраструктури на мільйони доларів, а також значні людські втрати й гуманітарні страждання.

Зокрема, у Мозамбіку цілі райони опинилися під водою, тоді як у південноафриканських провінціях Лімпопо та Мпумаланга, а також у частині Зімбабве, повені зруйнували дороги й мости.

Дослідження проводили науковці з різних країн, використовуючи рецензовані методики для оцінки впливу зміни клімату на екстремальні погодні явища.

«Отримані дані свідчать: зливи такої інтенсивності трапляються в регіоні приблизно раз

на 50 років, однак нинішні показники демонструють чітку тенденцію до зростання сили опадів», - йдеться у стітті.

Як зазначається, ситуацію ускладнило кліматичне явище La Niña, яке традиційно приносить вологішу погоду до південної Африки, але цього разу воно діяло в умовах значно теплішої атмосфери.

«Наш аналіз чітко показує: продовження спалювання викопного палива не лише підсилює інтенсивність екстремальних злив, а й перетворює явища, які й без того могли статися, на значно руйнівніші», - заявив старший кліматолог Королівського метеорологічного інституту Нідерландів Ізідін Пінту.

За його словами, без впливу людської діяльності неможливо пояснити приблизно 40-відсоткове зростання інтенсивності опадів.

Науковці наголошують: хоча регіон звик до сильних дощів і повеней, масштаб останніх подій їх серйозно занепокоїв.

«Ця подія стала для нас несподіванкою. Подібні повені були 25 років тому й охоплювали ті самі території», - зазначив дослідник метеослужби Мозамбіку Бернардіно Ньянтумбу.

За його словами, у деяких районах за два три дні випала кількість опадів, яка зазвичай очікується протягом усього сезону дощів.

Додатковим фактором ризику є те, що Мозамбік розташований нижче за течією дев'яти

міжнародних річок, тому інтенсивні зливи супроводжуються потужним стоком води з сусідніх країн.

Потреба в африканських кліматичних моделях

Дослідники закликали до розвитку кліматичних моделей безпосередньо в Африці, щоб краще розуміти масштаби та динаміку впливу зміни клімату на континент.

Професорка кліматології Імперського коледжу Лондона Фрідрікке Отто пояснила, що всі доступні кліматичні моделі наразі розробляються за межами Африки - у США, Європі або Азії.

«Через це вони насамперед оптимізовані для регіонів, у яких створювалися, що ускладнює точну оцінку екстремальних подій в Африці», - зазначила вона.

Погодне лихо в Португалії

Нагадаємо, що атлантичний циклон «Крістін» накрив Португалію. Найбільша шкода завдана центральним і північним регіонам країни. Зокрема, стихія призвела до загибелі щонайменше п'яти людей, сотні тисяч місцевих жителів залишилися без електропостачання. Ураган спричинив масштабні повені, зсуви ґрунту та значні руйнування інфраструктури. Окрім цивільної інфраструктури, пошкоджені щонайменше два винищувачі F-16 португальських ВПС на авіабазі Монте-Реал. Там ворота ангара та секції даху обвалилися на літаки.

Джерело: УНІАН

На острові живе більше диких кішок, ніж людей: вчені дізналися дещо цікаве про їхню генетику

Дослідники виявили, що кішки, які населяють Аосіму, значно відрізняються від популяцій кішок у портових містах, що оточують острів.

Аосіма - невеликий острів у Внутрішньому морі Сето, що розділяє три з чотирьох головних островів Японії. Колись це було сільське рибальське селище, а тепер воно приваблює туристів, які здійснюють одноденні морські прогулянки. Про це пише discoverwildlife.

Відзначається, що це пов'язано з тим, що Аосіма також відома як Котячий острів, де диких кішок більше, ніж людей.

Декілька японських ЗМІ повідомляють, що населення острова становить всього шість осіб, які допомагають доглядати приблизно за 100 кішками.

Цікаво, що кішки були завезені на острів (який був селом рибалок, що займалися ловом сардин) в XX столітті для лову гризунів, але вони залишилися на острові і розмножилися. Згодом чисельність населення на Аосімі скоротилася через занепад рибальської промисловості і переселення людей на материк.

Також було проведено генетичне профілювання кішок, результати якого були опубліковані в 2023 році. Дослідники виявили, що кішки, які населяють Аосіму, значно відрізняються від популяцій кішок в портових містах, що оточують острів.

Відзначається, що у кішок острова Аосіма одна з найвищих частот алелі O, що спостерігаються в Японії, що дозволяє припустити, що в первинній групі кішок, завезених на острів, було багато носіїв алелі O - можливо, це також пояснює, чому так багато кішок мають руде і черепахове забарвлення.

У 2018 році була запущена програма масової стерилізації для скорочення популяції кішок - особливо з огляду на те, що без людей вони навряд чи змогли б вижити на острові.

Цікаві «мешканці» Японії

Японські макаки купаються в гарячих джеперах Японії не тільки для того, щоб зігрітися. Нове дослідження показує, що купання змінює мікроорганізми, що живуть на тілі цих фотогенічних мавп.

Джерело: discoverwildlife

У київському ботсаду гине унікальна колекція рослин через відсутність опалення, - ЗМІ

Тропічним рослинам для виживання потрібно щонайменше +15 градусів, а термометри показують не більше +3.

У великій купольній оранжереї Київського ботанічного саду імені Гришка замерзає унікальна колекція тропічних рослин через відсутність опалення. Про це виданню «Новини. LIVE» розповів завідувач відділу тропічних рослин Роман Іванніков.

Він зауважив, що колекція оранжереї нараховує близько 4000 видів, є найбільшою в Україні і має статус національного надбання. Однак зараз склалася «фактично критична ситуація».

За словами Іваннікова, для цих рослин критично необхідно, аби температура в оранжереї не опускалася нижче +15 градусів Цельсія. Однак через відсутність опалення термометри фіксують температуру в +2...+3 градуси, а подекуди і 0 градусів.

Через холод рослини вже скидають листя, фіксуються некрози тканин. І це не кажучи про відстрочені довготривалі наслідки, що проявляються через тиждень чи місяць після відновлення опалення.

При цьому обігріти оранжерею побутовими засобами неможливо через величезні об'єми приміщення: висота стелі місцями сягає 33 метрів, а загальна площа оранжереї – понад 1000 м². Тож врятує рослини лише відновлення централізованої подачі тепла.

На думку ботаніка, навіть якщо цієї ночі опалення відновлять, без втрат у колекції вже не минеться.

Як писав УНІАН, станом на вечір у Києві без централізованого теплопостачання залишалися близько 3 300 багатоперхівків. За словами столичного мера Віталія Кличка, ще вранці через російську масовану атаку у Києві без тепла були майже 6 тисяч будинків.

Енергетичний експерт Олександр Харченко зауважив, що російські атаки минулої ночі знову були спрямовані по ТЕЦ і ключових високотехнологічних вузлах Києва. Через наслідки цієї атаки, а також накопиченого ефекту від усіх попередніх, на думку експерта, Києву знадобиться щонайменше тиждень, щоб повернутися до більш-менш прогнозованих графіків відключень електроенергії.

Джерело: УНІАН

Фінські фермери втрачають оленів через вовків з росії

Фінські фермери, які тримають північних оленів та випасають їх традиційним способом, скаржаться на значні втрати тварин через вовків, що приходять з російського боку кордону, йдеться у статті The Guardian.

Навесні пастухи випускають оленів на самостійний випас в ліс. У грудні стадо має повертатися додому. Це давній спосіб життя народів країни. Але після початку російського вторгнення в Україну різко змінилася кількість втрачених оленів. З 2022 року пастухи знаходять у лісі скелети оленів, яких вполювали вовки з Росії.

Вовки та ведмеді вільно переміщуються через густо заліснений кордон Фінляндії та Росії, що тягнеться на сотні кілометрів. Пастухи вважають, що чисельність російських вовків різко зросла після того, як мисливців відправили на війну в Україну, що змусило хижаків шукати нові території для полювання у Фінляндії.

Фермери розповіли журналістам, що за останками оленів можуть впевнено говорити, що їх вполювали саме вовки. А сліди ведуть у бік російського кордону.

За даними Асоціації оленярів Фінляндії, у 2025 році вовки вбили рекордну кількість – щонайменше 2124 оленів. При цьому знайдені скелети, ймовірно, становлять лише частину від справжньої кількості.

Влада каже, що важко остаточно сказати про причини такого зростання хижаків. Контакти на кордоні між Фінляндією та росією майже відсутні, неможливо отримати відповіді на основні запитання. Фінські пастухи кажуть, що вони більше не можуть збирати північних оленів, які перетнули кордон, що було звичною справою до вторгнення росії в Україну.

До червня минулого року вовк був суворо охоронюваним видом у ЄС, оскільки в багатьох країнах його майже винищили. Але чисельність особин у Європі майже подвоїлася з 11 193 до 20 300 у період з 2012 по 2023 рік. Вважається, що хижаки вбивають приблизно 65 500 голів худоби на рік, що спонукає деякі держави ЄС збільшити кількість тварин для відстрілу.

Фінляндія скасувала заборону на полювання на вовків на початку 2026 року, натомість запровадивши систему квот на полювання, щоб обмежити зростання популяції.

«Вовк – це вид, чисельність якого може швидко зростати. Зазвичай його популяція досить обмежена полюванням у росії, тому можливо, що війна в Україні певною мірою вплинула на ці зміни», - сказав спеціаліст з вовків з Інституту природних ресурсів Фінляндії Ілпо Койола.

Згідно з офіційною статистикою, навесні минулого року популяція фінського вовка становила близько 430 особин, і це той самий підвид, що й російські вовки, де мешкає приблизно 60 000 особин.

Джерело: The Guardian

Додаток 3
до Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки
впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля

Дата:
(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля
автоматично генерується програмними засобами ведення Реєстру, не зазначається суб'єктом господарювання)

Реєстраційний номер 15114
(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності)

ОГОЛОШЕННЯ
про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля
Повідомляємо про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля
планованої діяльності, зазначеної у пункті 1 цього оголошення, з метою виявлення,
збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності.

1. Планована діяльність

Проведення суцільних санітарних рубок на території лісового фонду Державного підприємства «Черкаське військове лісництво», на підставі спеціального дозволу лісорубного квитка, з подальшим лісовідновленням на місцях зрубів. Планована діяльність здійснюється на території лісового фонду Державного підприємства «Черкаське військове лісництво», в межах Черкаського адміністративного району Черкаської області. Площа Державного підприємства «Черкаське військове лісництво» складає 4 892,7 га. Проведення суцільних санітарних рубок у відповідності до Акту обстеження насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки по ДП «Черкаське військове лісництво» від 22.10.2025 р. на площі 27,6 га Контактний номер телефону ДП «Черкаське військове лісництво» – 067-470-35-40.

(загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності
(потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо), місце провадження планованої діяльності)

2. Суб'єкт господарювання

**ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЧЕРКАСЬКЕ ВІЙСЬКОВЕ ЛІСНИЦТВО»
07676212**

(повне найменування юридичної особи, код згідно з ЄДРПОУ або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, ідентифікаційний код або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті)

Україна, 20700, Черкаська обл., місто Сміла, АБОНЕНТСЬКА СКРИНЬКА 51
місцезнаходження юридичної особи або місце провадження діяльності фізичної особи - підприємця (поштовий індекс, адреса), контактний номер телефону)

3. Уповноважений орган, який забезпечує проведення громадського обговорення

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
вул. Митрополита В.Липківського, 35 м. Київ, 03035
OVD@mepr.gov.ua (044) 206-31-40
Головний спеціаліст відділу інтеграції екологічних оцінок у галузеві політики Департаменту екологічної оцінки – Романенко Юлія Сергіївна
(найменування уповноваженого органу, місцезнаходження, номер телефону та контактна особа)

4. Процедура прийняття рішення про провадження планованої діяльності та орган, який розглядатиме результати оцінки впливу на довкілля

Висновок з оцінки впливу на довкілля, Міністерство економіки, довкілля та сільськогосподарства України, Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»
(вид рішення про провадження планованої діяльності, орган, уповноважений його видавати нормативний документ, що передбачає його видачу)

5. Строки, тривалість та порядок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, включаючи інформацію про час і місце усіх запланованих громадських слухань

Тривалість громадського обговорення становить 25 робочих днів з моменту офіційного опублікування цього оголошення (зазначається у назві оголошення) та надання громадськості доступу до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації, визначеної суб'єктом господарювання, що передається для видачі висновку з оцінки впливу на довкілля.

Протягом усього строку громадського обговорення громадськість має право подавати будь-які зауваження або пропозиції, які, на її думку, стосуються планованої діяльності, без необхідності їх обґрунтування. Зауваження та пропозиції можуть подаватися в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) та усно під час громадських слухань із внесенням до протоколу громадських слухань. Пропозиції,

надані після встановленого строку, не розглядаються.

У період воєнного стану в Україні громадські слухання проводяться у режимі відеоконференції, про що зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля та у звіті про громадське обговорення

Громадські слухання відбудуться

1 Дата та час: 06.03.2026 10-00;

1 Л і н к : <https://mineconomyofukraine.webex.com/mineconomyofukraine-ru/j.php?MTID=m22fe377a46855dc919e66b6a9d9446ed>

Номер наради: 2791 737 4820

Пароль: q65Kk4EYJn8;

(зазначити дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань)

6. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, що забезпечує доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої доступної інформації щодо планованої діяльності

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

вул. Митрополита В.Липківського, 35 м. Київ, 03035

OVD@mepr.gov.ua (044) 206-31-40

Головний спеціаліст відділу інтеграції екологічних оцінок у галузеві політики Департаменту екологічної оцінки – Романенко Юлія Сергіївна

(зазначити найменування органу, місцезнаходження, номер телефону та контактну особу)

7. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, до якого надаються зауваження і пропозиції, та строки надання зауважень і пропозицій

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

вул. Митрополита В.Липківського, 35 м. Київ, 03035

OVD@mepr.gov.ua (044) 206-31-40

Головний спеціаліст відділу інтеграції екологічних оцінок у галузеві політики Департаменту екологічної оцінки – Романенко Юлія Сергіївна

(зазначити найменування органу, поштову та електронну адресу, номер телефону та контактну особу)

Зауваження і пропозиції приймаються протягом усього строку громадського обговорення, зазначеного в абзаці другого пункту 5 цього оголошення.

8. Наявна екологічна інформація щодо планованої діяльності

Звіт з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності на **341** аркушах.

відсутня

(зазначити усі інші матеріали, надані на розгляд громадськості)

відсутня

(зазначити іншу екологічну інформацію, що стосується планованої діяльності)

9. Місце (місця) розміщення звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації (відмінне від приміщення, зазначеного у пункті 6 цього оголошення), а також час, з якого громадськість може ознайомитися з ними

1. Руськополянська сільська територіальна громада,

19602, Черкаська обл., Черкаський район, село Руська Поляна, вул. Шевченка, буд. 67.

Контактна особа: Голова – Гриценко Олег Григорович,

тел.: (0472) 30-33-09.

2. Звіт занесено до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля. Громадськість може ознайомитися із Звітом з **05.02.2026**

протягом робочого часу.

(найменування підприємства, установи, організації, місцезнаходження, дата, з якої громадськість може ознайомитися з документами, контактна особа)

{Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 824 від 14.09.2020, № 967 від 08.09.2023}

Зменшать ризик пожеж: на Одещині у дику природу випустили стадо водяних буйволів

Заповідний острів знаходиться поблизу населеного пункту, який відомий як «українська Венеція».

На півдні Одеської області у дику природу випустили стадо водяних буйволів. Про це повідомила організація Rewilding Ukraine, яка також оприлюднила відповідне відео.

Йдеться, що на острів Білгородський в Одеській області фахівці організації випустили 12 водяних буйволів. Острів розташований поблизу населеного пункту Вилкового, який також відомий як «українська Венеція». Як уточнюється, Білгородський - у самому серці дельти Дунаю та є частиною Дунайського біосферного заповідника.

«Острів Білгородський – це близько 2200 гектарів природних луків і водно-болотних угідь із великим потенціалом для ревайлдингу. Раніше тут ми вже випускали у природу оленів та ланей, а буйволи стали наступним кроком у відновленні лучних екосистем», - пояснюють в Rewilding Ukraine.

За словами фахівців, завдяки природному, контрольованому випасу буйволи допоможуть підтримувати напіввідкритий мозаїчний ландшафт, зменшувати надлишок рослинності та ризик пожеж, а також сприятимуть зростанню біорізноманіття. Переміщення тварин регулюють електропастухи, а дослідники спостеріга-

тимуть за їхнім впливом на екосистеми острова.

На відео, яке оприлюднили фахівці, зафіксовано випуск стада на острів. Видно, що, крім дорослих тварин, в стаді є й дитинча.

Довідково: Буйвіл індійський, або азійський буйвіл, або водяний буйвіл (*Bubalus bubalis*, syn. *Bubalus arnee*) – вид ссавців роду буйвіл. Вид відомий переважно за свійськими (одомашненими) формами. Дикі популяції поширені в Індії, Непалі, Бутані й Таїланді. Дика форма (яку інколи називають «дикий азійський водяний буйвіл») перебуває під загрозою зникнення.

Нагадаємо, нещодавно у дику природу в Одеській області з'явився один з найшвидших хижих птахів Євразії – сокіл балабан. Зокрема, фахівці Rewilding Ukraine разом з Київським зоопарком випустили птаха у дику природу Тарутинського степу.

Ця територія є важливим осередком збереження степових екосистем, а випуск - частиною довгострокової програми з ревайлдингу степових екосистем півдня України. За словами фахівців, повернення хижаків сприяє стабілізації популяцій дрібних хребетних, підтриманню біорізноманіття тощо.

Джерело: Rewilding Ukraine

Щось дуже дивне ховається під реакторами Фукусіми, давно виведеними з ладу

У підреакторних приміщеннях атомної електростанції «Фукусіма-Даїчі» майже десятиліття зберігалася вода з високим рівнем радіоактивного забруднення. Нове дослідження показало, що навіть у таких умовах сформувалася специфічна бактеріальна спільнота, яка може мати прямий вплив на стан пошкоджених конструкцій.

Що живе у воді з реактора?

Після аварії на АЕС «Фукусіма-Даїчі» у 2011 році морська вода, яка потрапила всередину реакторних будівель під час цунамі, залишалась у так званому торусному приміщенні – підземній частині реактора, призначеній для скидання пари. Ця вода перебувала там близько дев'яти років, маючи високу концентрацію радіоактивного цезію, пише Popular Mechanics.

Японські науковці вперше провели детальний аналіз мікроорганізмів безпосередньо зсередини реакторної будівлі. Для цього ще у 2020 році було відібрано два зразки води з різних глибин – із середнього шару та з самого дна, де накопичився бурий осад, багатий на залізо.

Результати показали несподівано низьке різноманіття бактерій. У верхньому шарі води виявили лише вісім родів бактерій, у донному – тридцять два.

Для порівняння, у незараженій морській та прісній воді поблизу Фукусіми зазвичай фіксують від сорока до дев'яноста п'яти родів.

Понад дев'яносто шість відсотків усіх виявлених мікроорганізмів належали до групи протеобактерій. Домінували два роди: *Limnobacter*, який здатен окиснювати сполуки сірки, та *Brevirhabdus*, пов'язаний з окисненням марганцю. Обидва типи бактерій часто зустрічаються у біоплівках та техногенних середовищах.

Ключовий момент дослідження, опублікованого в *Applied and Environmental Microbiology*, полягає в тому, що приблизно сімдесят відсотків виявлених бактерій мають прямий або опосередкований зв'язок із процесами корозії металу. Такі мікроорганізми можуть прискорювати руйнування сталі та інших конструкцій через утворення кислот, оксидів або електрохімічних потенціалів на поверхні металу.

При цьому очікуваних «суперстійких» до радіації бактерій майже не знайшли. Частка відомих радіорезистентних родів становила менш як один відсоток. Додаткові експерименти показали, що найбільш поширена бактерія *Limnobacter thiooxidans* має рівень радіаційної стійкості, подібний до звичайних бактерій, а не екстремофілів.

Джерело: Popular Mechanics

Науковці попереджають, про зникнення найцінніших дерев планети

Наша планета змінюється – глобальні ліси переходять у нову фазу, де домінують швидко-рослі види, тоді як унікальні дерева-довгожителі поступово зникають. Дослідження понад 31000 видів показує, що через кліматичні зміни та вирубку ліси стають одноманітними та менш стійкими.

Такий розвиток подій веде до втрати біорізноманіття, послаблення захисту від хвороб і зниження здатності дерев накопичувати вуглець, що врешті може виплитися в ще більш серйозні проблеми для планети та людства, розповідає SciTechDaily.

Велике міжнародне дослідження, опубліковане в журналі *Nature Plants*, виявило тривожну тенденцію: лісові екосистеми втрачають свою біологічну різноманітність і стають вразливішими. Аналіз охопив десятки тисяч видів дерев по всьому світу, щоб зрозуміти, як зміни довкілля впливають на стабільність природи.

Основний висновок науковців полягає в тому, що на зміну повільноростучим «спеціалістам» приходять агресивні види-загальники, які швидко захоплюють нові території.

Найбільшу небезпеку вчені вбачають у зникненні дерев із щільною деревиною, грубим листям та великою тривалістю життя.

Професор Єнс Крістіан Свеннінг з Орхуського університету називає їх «хребтом» лісу, оскільки саме вони відповідають за стабільне зберігання вуглецю та стійкість до зовнішніх чинників.

Найбільше від цього процесу страждають тропічні та субтропічні регіони, де зосереджені унікальні види з обмеженим ареалом проживання. Коли такі дерева зникають, їхню екологічну роль не можуть повноцінно виконати чужорідні види, навіть якщо вони ростуть значно швидше.

Зараз у світі дедалі частіше домінують так звані «спринтери» – дерева з легкою деревиною та дрібним листям, як-от деякі види акації, евкаліпта, тополі та сосни. Хоча вони швидко ростуть, такі рослини набагато чутливіші до засух, сильних штормів та шкідників.

Дослідження свідчить, що 41% натуралізованих видів (тих, що ростуть за межами свого природного середовища) мають саме такі характеристики, що дозволяє їм вигравати конкуренцію за світло та воду у місцевих дерев.

Головними чинниками цих змін є діяльність людини: зміна клімату, вирубка лісів для будівництва доріг, інтенсивне лісівництво та глобальна торгівля. Швидко-рослі дерева часто висаджують навмисно для швидкого отримання деревини, проте з погляду екології на тривалу перспективу вони є крихкою складовою довкілля.

Джеоело: SciTechDaily

Кити почали «ділитися» їжею через її дефіцит: науковці пояснили, що відбувається

Під час спостережень, які тривали 30 років, було зібрано зразки шкіри понад 1 100 китів.

Кити в Північній Атлантиці, ймовірно, змінюють свою поведінку, щоб співіснувати та розподіляти харчові ресурси між собою на тлі кліматичної кризи й зростаючого антропогенного тиску. Як пише The Independent, вказані явища трансформують океанські екосистеми, що підтверджує нове довготривале дослідження.

Зокрема, вчені, які вивчали фінвалів, горбатих і малих полосатиків у затоці Святого Лаврентія, з'ясували, що кити стали споживати більше риби та менше криль, ніж раніше. Дослідники, які оприлюднили відповідну інформацію в журналі Frontiers in Marine Science, вважають, що ці зміни можуть бути наслідком посилення конкуренції за здобич через порушення морських харчових ланцюгів, спричинене потеплінням океану.

Під час дослідження, яке базується майже на 30 роках спостережень, використовувались зразки шкіри понад 1 100 китів, зібрані у період з 1992 по 2019 рік. Науковці проаналізували стабільні ізотопи азоту та вуглецю – хімічні маркери, які дозволяють визначити, чим харчуються тварини та яке місце вони займають у харчовому ланцюгу.

Зразки охоплюють три різні періоди екологічних змін у Північній Атлантиці: від відносно прохолодних 1990-х років до тепліших вод і скорочення морського льоду в останні роки.

Дослідження показало, що всі три види китів поступово перейшли на рибну дієту, тоді як арктичний криль – дрібні ракоподібні, схожі на креветок – відіграє дедалі меншу роль у їхньому харчуванні.

«Нещодавнє зростання розподілу ресурсів між фінвалами, горбатими та малими полосатиками в досліджуваному регіоні може свідчити про посилення конкуренції у відповідь на обмежену доступність їжі», – зазначила провідна авторка дослідження Шарлотта Тессье-Ларів'є з Канадського інституту Моріса Ламонтаня.

За її словами, у міру скорочення споживання арктичного криля фінвали та малі полосатики дедалі більше покладаються на пелагічну рибу, що робить її ключовим джерелом їжі для всіх трьох видів. Пелагічна риба мешкає у товщі води – не біля дна і не поблизу узбережжя.

Фінвали, які у 1990-х роках харчувалися переважно крилем, у 2000-х почали споживати більше капеліну, оселедця та скумбрії, а у 2010-х – піщанку та північний

криль. Горбаті кити протягом усього періоду дослідження стабільно поклалися на обмежену кількість видів риби, тоді як малі полосатики здебільшого харчувалися пелагічною рибою, але довше зберігали у раціоні криль.

Науковці пов'язують ці зміни зі зниженням чисельності арктичного криля – ключової кормової бази, яка особливо чутлива до потепління води та змін океанських умов.

Попри те, що всі три види китів і надалі використовують спільні кормові угіддя, з часом вони дедалі більше дотримуються власних «харчових ніш». Перекриття в раціоні між видами зменшилося – це типовий показник зростання конкуренції в умовах нестачі ресурсів.

«Перекриття ніш змінюється залежно від доступності ресурсів. Коли їжі стає менше, конкуренція посилюється, і види намагаються її зменшити, наприклад, спеціалізуючись на різній здобичі», – пояснила Тессье-Ларів'є.

Водночас дослідники не виявили ознак того, що один вид витісняє інший. Натомість кити, схоже, адаптують свою поведінку, щоб співіснувати.

«Такі високомобільні види, як вусаті кити, можуть зменшувати конкуренцію, змінюючи час або місце годування чи обираючи різну здобич у межах однієї ділянки», – зазначила дослідниця.

Чому це важливо

Затока Святого Лаврентія – одне з головних сезонних місць годування китів – зазнала стрімких екологічних змін через підвищення температури океану, скорочення морського льоду та активізацію людської діяльності, зокрема судноплавства і рибальства.

Автори наголошують, що дослідження дає рідкісне уявлення про те, як великі морські тварини реагують на довготривалі зміни екосистем, а не лише на короточасні коливання.

Хоча ізотопний аналіз не дозволяє точно визначити місця годування або частку кожного виду здобичі, результати підкреслюють важливість захисту не лише самих китів, а й екосистем та харчових ресурсів, від яких вони залежать.

«Швидкі екологічні зміни в затоці Святого Лаврентія вже, ймовірно, вплинули на рорквалів. Надзвичайно важливо відстежувати їхні трофічні ніші та враховувати ці дані під час управління рибальством і створення морських заповідників», – підсумувала Тессье-Ларів'є.

Джерело: The Independent

В Європі масово закривають піші туристичні маршрути

Піший туризм набув популярності не так давно, але вже стикається з труднощами.

Останніми роками великої популярності в Європі набув піший туризм. Однак наплив мандрівників, помножений на погіршення кліматичної ситуації, призвів до закриття багатьох піших маршрутів чи обмеження доступу до них. І ця тенденція триває, повідомляє Euronews.

Як зазначає видання, пішохідні туристичні маршрути мають свої принади. Це можливість подорожувати неспішно, побачивши популярні туристичні регіони з незвичного боку та без натовпу інших відпочивальників.

За останні роки по всій Європі відкрилися десятки тематичних піших маршрутів. Але цей процес швидко наштовхнувся на реальність. Бум пішого туризму почав шкодити довкіллю, а екстремальні погодні явища, спричинені глобальним потеплінням, швидко зробили деякі туристичні стежки небезпечними.

Минулого літа десятки туристичних стежок в Альпах були тимчасово закриті через загрозу скельних обвалів. У липні італійським рятувальникам довелося спішно евакуювати сотні туристів зі схилів гори Чима-Фалькнер у Доломітових Альпах через раптове збільшення кількості зсувів. Причиною останніх назвали танення вічної мерзлоти.

У Швейцарії минулого року понад 70 піших маршрутів були закриті з міркувань безпеки. Як пояснила менеджерка з цифрових комунікацій швейцарської організації пішохідних стежок Schweizer Wanderwege Біра Ін-Альбон, контраст загалом посушливого літа і потужних раптових опадів став причиною зростання ризиків для туристів. І це накладається на танення льодовиків, що теж призводить до обвалів скель.

Сезон дощів несе підвищені ризики для туристів у горах через слизьку місцевість, густі тумани та підйом рівня води в річках і струмках.

Однак при закритті певних стежок місцева влада також керується метою дати гірським екосистемам можливість відновитися та «відпочити» від туристів.

І ця тенденція спостерігається не лише в Європі. Як зазначає Euronews, минулого літа Японія запровадила плату для туристів, які бажають піднятися на гору Фудзі. Усе через надмірний туризм і його вплив на екосистему гори.

Португальський архіпелаг Мадейра торік теж запровадив новий збір для нерезидентів на деяких своїх найпопулярніших пішохідних стежках.

В Італії збір з туристів як акцію протесту запровадили мешканці району гори Сечеда в Альпах, де пролягає одна з найвідоміших туристичних стежок.

Джерело: Euronews

Учені кажуть, що ці морські організми «порушують закони еволюції»

Зазвичай океани чітко розділяють морські види, але існує група організмів, яка не вписується в цю логіку. Яскраві істоти, схожі на актиній, демонструють дивну здатність зберігати однаковий вигляд на різних кінцях планети, ніби ігноруючи мільйони років ізоляції та роздільної еволюції зі своїми родичами.

Як зоантарії змогли порушити класичні правила біогеографії?

У морській біогеографії давно діє негласне правило: Атлантичний та Індо-Тихоокеанський регіони суттєво відрізняються за складом рифових видів. Дайвінг біля узбережжя Бразилії та, наприклад, поблизу Окінави зазвичай означає зустріч із зовсім різними рибами й коралами. Саме тому результати нового глобального дослідження викликали подив у науковців, пише Phys.org.

У центрі уваги опинилися зоантарії – група шестипроменевих коралів, близьких до актиній. Дослідження очолила докторка Марія «Дуда» Сантос із Університету Гаваїв та Університет Рюкю. Поштовхом для роботи став особистий досвід науковиці: під час першого занурення біля берегів Окінави вона побачила безліч незнайомих видів, але зоантарії виглядали майже ідентично тим, що мешкають у Бразилії.

Генетичний аналіз і порівняння зовнішніх ознак показали несподіваний результат. Хоча в Індо-Тихоокеанському регіоні зазвичай у десять разів більше видів рифових організмів, ніж в Атлантиці, різниця між зоантаріями з різних океанів виявилася мінімальною. Інакше кажучи, ці істоти майже не «розійшлися» еволюційно, попри географічні бар'єри та ве-

личезні відстані.

Дослідники вважають, що ключ до цього феномена – виняткова здатність до поширення. Личинки зоантарій можуть перебувати у відкритій воді понад 100 днів, долаючи тисячі кілометрів. Крім того, ці організми здатні подорожувати, прикріплюючись до плавучих об'єктів – уламків деревини або іншого морського сміття. Такий спосіб «посіву» дозволяє їм швидко перетинати цілі океанічні басейни, зазначає дослідження на сторінках Frontiers of Biogeography.

Тобто фактично ми маємо справу не з випадковим збігом еволюційних процесів на різних кінцях світу, а з тим, що це єдиний вид, який швидко розсіюється по планеті – швидше, ніж протікає еволюція.

Ще один важливий фактор – надзвичайно повільний темп еволюційних змін. Навіть після мільйонів років розділення континентами популяції зоантарій залишаються схожими як зовні, так і за поведінкою. Це рідкісний випадок для рифових організмів, які зазвичай швидко диверсифікуються.

Практичне значення цього відкриття стає особливо помітним на тлі зміни клімату. Кам'янисті корали дедалі частіше гинуть через підвищення температури води та закислення океану. У таких умовах зоантарії нерідко займають звільнені ніші й починають домінувати на рифах. Учені вже фіксують так звані фазові зсуви – ситуації, коли екосистеми, раніше підконтрольні коралам, переходять під контроль зоантарій.

Джерело: Phys.org.

Озеро в Чехії скував зелений лід: у чому причина дивного феномену

На півдні Чехії зафіксували рідкісне природне явище: лід на одному з найбільших водосховищ країни набув насиченого зеленого кольору, що відразу привернуло увагу науковців. Спостереження показали, що зміни не були випадковими і пов'язані з глибокими екологічними процесами, які накопичувалися роками.

Незвичний колір льоду з'явився на озері Ліпно через масове скупчення ціанобактерій у верхніх шарах води. Дослідження провели гідробіологи з Біологічного центру Чеської академії наук, які відібрали проби води й задокументували явище з берега та за допомогою аерофотозйомки, пише Phys.org.

Мікроскопічний аналіз підтвердив, що відповідальним організмом стала поширена ціанобактерія *Woronichinia naegeliana*. У теплу пору року саме вона домінує у водоймі влітку та восени. Її активне зростання напряму пов'язане з надлишком поживних речовин у воді, насамперед фосфору, який потрапляє у водойму

внаслідок людської діяльності.

Для більшості чеських водосховищ характерно поступове зникнення ціанобактерій уже з настанням осені, зазвичай до кінця вересня. Ліпно давно вибивається з цього правила. Багаторічні спостереження показують, що тут ціанобактерії часто домінують до листопада і можуть зберігатися в менших кількостях навіть у грудні та січні.

Восени 2025 року біомаса ціанобактерій залишалася біля поверхні води незвично довго – аж до моменту замерзання водосховища. Науковці пов'язують це з поєднанням кількох чинників: тривалої безвітряної погоди, слабого перемішування води та великої кількості сонячних днів. Під тонким і місцями дуже прозорим льодом ціанобактерії утворили яскраві зелені плями, добре помітні неозброєним оком.

Джерело: Phys.org

В Україні відкрилась перша лабораторія полярної біології

В Україні почала роботу перша лабораторія полярної біології, де аналізуватимуть зразки, доставлені з антарктичної станції «Академік Вернадський». Лабораторія дозволяє виконувати повний цикл сучасних біологічних і генетичних досліджень без залучення закордонних установ.

У Центрі зазначають, що науки про життя давно є одним із ключових напрямів українських антарктичних досліджень. Частину біологічних робіт науковці виконують безпосередньо на станції «Академік Вернадський» та на борту науково-дослідницького судна-криголама «Ноосфера», а решту – в лабораторіях на материк. Про це повідомляє Національний антарктичний науковий центр (НАНЦ).

Раніше зразки з Антарктики доставляли до Києва і розподіляли між різними установами НАНУ, університетами або передавали на аналіз за кордон. Зі зростанням кількості досліджень обсяг роботи біологів НАНЦ став настільки великим, що виникла потреба у власній спеціалізованій лабораторії.

Під час війни будівництво окремого приміщення не розглядали. Лабораторні площі надав Київський авіаційний інститут, а Національний антарктичний науковий центр забезпечив обладнання та оперативно запустив роботу. За словами директора НАНЦ Євгена Дикого, лабораторію вдалося почати використовувати фактично одразу після завезення техніки.

Керує лабораторією Марія Павловська, фахівчиня з морської мікробіології та аналізу ДНК з довкілля eDNA. Цей підхід дає змогу в межах однієї проби визначати широкий спектр живих організмів – від бактерій і вірусів до риб та морських ссавців.

Як пише Громадське, наразі лабораторія оснащена приладами для повного циклу молекулярно-генетичних досліджень. Серед основних напрямів роботи – біопроспектинг, тобто пошук у рослинах і мікроорганізмах Антарктики речовин, які можуть бути корисними для медицини чи харчової промисловості, зокрема нових антибіотиків або антиоксидантів.

Ключовим партнером НАНЦ у межах проекту стала кафедра біотехнологій Київського авіаційного інституту. Разом науковці досліджують складні взаємодії між організмами в полярних екосистемах – від обміну продуктами біосинтезу між бактеріями та мікроводоростями Південного океану до симбіотичних зв'язків антарктичних комах і рослин із внутрішніми бактеріями.

До роботи активно залучають студентів. Вони можуть виконувати курсові та дипломні роботи безпосередньо в лабораторії. Йдеться як про студентів-біотехнологів KAI, так і про представників Київського національного університету імені Шевченка, а в майбутньому – й інших українських вишів.

Джерело: УНІАН

Популярний райський острів у Карибському морі закривають для туристів

Це єдиний кораловий острів Бангладеш.

Одну з найпопулярніших локацій у Карибському морі, острів Сен-Мартен, відомий своїми прекрасними пляжами і кораловими рифами, закривають для туристів на наступні 9 місяців.

Як пише Newsweek, за повідомленнями місцевих ЗМІ, острів буде закритий для публіки в рамках урядового плану щодо збереження єдиного коралового острова Бангладеш. За даними місцевих ЗМІ, заборона на туризм діятиме, починаючи з 1 лютого.

Також протягом останніх кількох місяців діляли обмеження на кількість туристів і на число суден, що допускаються у водний канал навколо острова.

Видання зазначає, що краса острова Сент-Мартін робить його дуже популярним місцем відпочинку для туристів. Міністерство навколишнього середовища, лісового госпо-

дарства та зміни клімату Бангладеш визнало, що в піковий сезон з вересня по квітень щоденна кількість відвідувачів становила від 3000 до 7000 осіб. Однак міністерство зазначило, що 590 гектарів острова «недостатньо для сталого розміщення такого великого потоку туристів».

В результаті це призводить до збільшення обсягів відходів і стічних вод, неадекватних дренажних систем, деградації середовища проживання, видобутку коралів, збереження бідності, незапланованої інфраструктури та обмежень в енергопостачанні.

Тому план пропонує скоротити туризм, щоб «направляти розвиток острова протягом наступного десятиліття, приділяючи пріоритетну увагу збереженню екосистеми та оптимальному управлінню ресурсами».

Після закриття для туристів урядовий план буде спрямований на відновлення коралових

рифів і збереження дикої природи та природного середовища проживання на острові, щоб краще підтримувати екосистеми та біорізноманіття, які постраждали від туристичної індустрії.

За повідомленнями місцевих ЗМІ, були введені й інші обмеження, такі як заборона на освітлення пляжу в нічний час, гучну музику і вечірки з барбекю, в'їзд в охоронювану лісову зону, а також збір і продаж деяких місцевих фруктів.

Раніше розповідалося про секретну локацію на Канарських островах в Іспанії. На острові Ієро немає масового туризму, тому він може стати ідеальним місцем для спокійного відпочинку.

Джерело: Newsweek

Щось дуже дивне відбулося з ведмедями на Шпіцбергені

Відкриття було особливо дивним через вплив зміни клімату на норвезьких островах.

Незважаючи на скорочення льодового покриву, білі ведмеді на норвезьких островах погладшали і стали здоровішими.

Справа в тому, що вчені очікували якраз зворотного ефекту, але білі ведмеді на арктичному архіпелазі Шпіцберген стали товстішими і здоровішими з початку 1990-х років, незважаючи на постійне скорочення морського льоду через зміну клімату, пише BBC.

Виявляється, білі ведмеді використовують морський лід як платформу для полювання на тюленів, які є для них джерелом багатої жиром їжі. Запаси жиру у ведмедів забезпечують енергію і теплоізоляцію, а також дозволяють матерям виробляти дуже поживне молоко для своїх дитинчат.

Дослідники зважили і виміряли 770 дорослих ведмедів на Шпіцбергені в період з 1992 по 2019 рік і виявили, що через такий спосіб життя ведмеді значно поправилися.

Дослідники вважають, що ведмеді на Шпіцбергені адаптувалися до скорочення льодового покриву, харчуючись більшою здобиччю з суші, включаючи північних оленів і моржів.

Відкриття було особливо дивним через вплив зміни клімату на Шпіцберген. За той же період, коли проводилося дослідження, глобальне підвищення температури збільшило кількість днів без льоду в регіоні майже на 100 - приблизно на 4 дні на рік.

«Чим товстіший ведмідь, тим кращий його стан», - пояснив провідний автор дослідження Йон Аарс з Норвезького полярного інституту.

«Я очікував побачити погіршення фізичного стану, коли втрата морського льоду була настільки значною», - поділився вчений.

З 1950-х років в Норвегії моржі перебувають під офіційним захистом, після того як їх вибили майже до повного зникнення. Цей захист збільшив їх чисельність і, мабуть, забезпечив нове джерело жирної їжі для білих ведмедів.

«Зараз навколо набагато більше моржів [для полювання]. Також можливо, що вони можуть більш ефективно полювати на тюленів», - припустив вчений.

Він пояснив, що з таненням льоду у тюленів залишилися менші його ділянки і вони будуть збиратися на них, що полегшує ведмедям полювання.

Ложки дьогтю в бочці меду

Хоча такий стан справ і на руку ведмедям, дослідники вважають, що він не триватиме довго.

Доктор Джон Вайтман, головний науковий співробітник благодійної організації Polar Bears International, сказав, що результати «позитивні в короткостроковій перспективі».

Вчені прогнозують, що в міру скорочення морського льоду ведмедям доведеться ходити на великі відстані, щоб дістатися до здобичі, що вимагатиме більше енергії і виснажить цінні жирові запаси.

Крім цієї проблеми є ще одна - збільшення кількості днів без льоду знижує виживаність дитинчат, а також молодих і старих самок.

Таким чином, як зазначив Вайтман, довгострокова перспектива для білих ведмедів ясна - їм необхідний лід для виживання, в іншому випадку вони зникнуть.

«Втрата льоду в підсумку призводить до скорочення чисельності ведмедів, але [це дослідження показує], що короткострокова картина може бути дуже специфічною для кожного регіону», - вважає він.

Джерело: BBC

Засновник та Видавець
Товариство з обмеженою
відповідальністю «ГЕОАКЦЕНТ»
Гол. редактор Глушаниця Максим Володимирович
Відповідальний за випуск:
Глушаниця Максим Володимирович
Видання виходить кожен місяць
за наявності матеріалів.

Адреса редакції:
Україна, 01033, м. Київ, вул. Жилианська, буд. 59,
оф. 159 ;
тел.: +380734710037; geo.accent.tov@gmail.com
Свідоцтво про реєстрацію засобу масової
інформації КВ 25246-15186Р від 7.09.2022 р.
Газета не завжди поділяє позицію
авторів публікації.
Видання розповсюджуються безкоштовно

За достовірність інформації несуть
відповідальність автори публікації та рекламодавці.
Віддруковано ФОП Щуренко Валерія Миколаївна

Наклад 3000 прим.
Замовлення 6/2
Дата виходу в світ
6 Лютого 2026 року